ROK XI

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

№ 15

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 SIERPNIA 1936 ROKU

NOWY UKŁAD HANDLOWY POLSKO-FRANCUSKI

Dn. 20 lipca r. b., po 10-ciodniowem przedłużeniu dawnej — z r. 1924 — umowy handlowej polsko-francuskiej, weszło w życie nowe porozumienie handlowe polsko-francuskie, parafowane w Paryżu dn. 18 lipca r. b. Porozumienie to ma charakter tymczasowy, jest zawarte na pół roku, może być jednak wypowiedziane w terminie do dn. 31 sierpnia — a wówczas wygaśnie 1 października, lub też automatycznie prolongowane na każdy kwartał następny, jeśli nie będzie wypowiedziane na 2 tygodnie przed końcem poprzedzającego kwartału. Prowizorjum to zmienia zasadniczo dotychczasowe stosunki polsko-francuskie. Przyznaje bowiem polskim towarom, eksportowanym do Francji, klauzulę największego uprzywilejowania i taryfę minimalną, co znakomicie polepsza szanse polskiego eksportu do Francji. Wzamian — Polska przyznaje Francji szereg zniżek celnych na eksportowane z Francji towary — zamiast wygasłych zniżek celnych, przyznanych Francji w r. 1924.

Jeśli chodzi o artykuły chemiczne, to udzielona została Francji pokaźna ilość zniżek w polskiej taryfie celnej, zastępujących dawne zniżki z r. 1924, lub też całkiem nowych. Przy badaniu żądań, wysuniętych przez stronę francuską w zakresie ceł polskich na artykuły chemiczne, delegaci Rady Traktatowej, współdziałający z polską delegacją przy rokowaniach, poszli drogą która dała w swoim czasie doskonałe rezultaty przy zawieraniu umowy handlowej z W. Brytanją. Mianowicie, przeprowadzono cały szereg rozmów, narad i konferencyj z francuskim Związkiem Przemysłu Chemicznego oraz poszczególnemi przedsiębiorstwami francuskiemi, produkującemi i eksportującemi artykuły chemiczne do Polski. W wyniku tych narad nastąpiło całkowite uzgodnienie poglądów obu przemysłów chemicznych—polskiego i francuskiego — zarówno co do charakteru eksportu francuskiego, jak co do żądań w zakresie zniżek celnych. Narady zakończone zostały spisaniem wspólnego sprawozdania, dostarczonego oficjalnej polskiej i francuskiej delegacji do rokowań, które w wyniku osiągniętego przez sfery gospodarcze porozumienia miały na tym przynajmniej odcinku znakomicie uproszczone negocjacje.

Osiągnięte w ten sposób porozumienie między francuskim i polskim przemysłem raz jeszcze potwierdza słuszność tezy o wielkim pożytku bezpośrednich rozmów między przemysłami — w toku prowadzonych między Rządami rokowań.

W zakresie wysokości obrotów towarowych między Francją a Polską, zawarte prowizorjum ustala zasadę całkowitego zrównoważenia obrotu, przyczem za punkt wyjściowy przyjęto wartość polskiego przywozu z Francji w r. 1935. Kontyngenty przeto, któremi zamknąć się ma import towarów francuskich do Polski, odpowiadać będzie zmniejszonej o pewien odsetek wartości takiego przywozu w odpowiednim okresie czasu ubiegłego roku. Co kwartał przeprowadzane rozliczenia mogą wskazać na konieczność przeprowadzenia pewnych korektyw, uskuteczniamych w następnym okresie kwartalnym.

Jeśli wreszcie chodzi o sprawy rozrachunków, nie wynikających z obrotu towarowego, to specjalne postanowienia umowy regulują również tę sprawę w sposób nowy, a bardzo ciekawy i celowy.

Zawarte obecnie prowizorjum kończy ostatecznie ten etap polskiej polityki gospodarczej, który był związany z wprowadzeniem w życie nowej taryfy celnej. Dawny bowiem traktat polsko-francuski przewidywał pewne procentowe zniżki od stawek taryfy celnej, a mechaniczne przerachowanie ich na nową taryfę o innej konstrukcji i innych stawkach celnych zniekształcało bardzo często logiczną strukturę tej taryfy. Obecne zniżki przystosowane są już do nowej taryfy celnej, stanowią więc wyraźny postęp w porównaniu z dotychczasowym stanem rzeczy.

Równocześnie jednak nowe prowizorjum rozpoczyna cykl umów, jakie Polska zawiera w obliczu wprowadzenia reglamentacji obrotu dewizowego. Jest to bowiem pierwsza umowa, jaką znegocjowaliśmy licząc się już ze zmienionemi warunkami życia gospodarczego — w związku z polskiemi przepisami dewizowemi.

Należy stwierdzić, że podpisane przed paru dniami porozumienie jest niewątpliwem polepszeniem dotychczasowego stanu rzeczy w zakresie stosunków gospodarczych polsko-francuskich.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Założona została w Warszawie pod firmą Zakłady Chemiczne „J. Tobis" Sp. kom. fabryka niewyrabianych w kraju soli antymonu, baru, bizmutu, cynku, cyny, kadmu, kobaltu, litu, niklu, selenu i strontu. Sole te wyrabiane będą w 3-ch gatunkach, t. j. produkty techniczne, preparaty farmaceutyczne oraz odczynniki analityczne. Zarząd fabryki mieści się w Warszawie, Sto-krzyska 23; wypuszczenia preparatów na rynek należy się spodziewać we wrześniu r.b.

WŚRÓD KSIĄŻEK

Z okazji 25-lecia Tomaszowskiej Fabryki Sztucznego Jedwabiu, wydana została staraniem przedsiębiorstwa monografja Tomaszowskiej Fabryki. Monografja ta jest tak szczególnem zjawiskiem w warunkach naszej rzeczywistości, że należy jej poświęcić specjalną uwagę.

Pięknie opracowana historja Tomaszowskiej Fabryki — na tle historji rozwoju produkcji sztucznych włókien, rozpoczyna we wstępnym rozdziale monografję. Dalej omówiono założenie i przedwojenną działalność Tomaszowskiej Fabryki, położenie w okresie wojennym i powojennym, wreszcie światową rolę jedwabiu sztucznego. Specjalny rozdział mówi o nowych działach produkcji: tomofanie, włóknie ciętem i siarczku węgla. Ożywiona i wszechstronna działalność społeczna stanowi treść rozdziału „Tomaszowska Fabryka a jej pracownicy", wreszcie szereg zestawień liczbowych i statystycznych zamyka doskonale opracowaną monografję. Tekst napisany jest w ten sposób, że czyta się go z coraz bardziej rosnącem zainteresowaniem: warto zapoznać się z całością monografji, aby stwierdzić wielki postęp przemysłowy, techniczny i organizacyjny, jaki Tomaszowska Fabryka wniosła do życia gospodarczego naszego kraju. Jest to dorobek trwały i nieprzemijający, a tem cenniejszy, że działalność społeczna — w najszerszem tego słowa rozumieniu — uzupełnia zdobycze techniczne i finansowe.

Monografja wydana została w niezwykle szlachetnej formie graficznej, w kompozycji i układzie znanego polskiego artysty grafika, Tadeusza Gronowskiego. Wysoki poziom artystyczny całości, a zwłaszcza plansz, rysunków i wykresów stawia wydawnictwo najniewątpliwiej w pierwszym szeregu podobnych książek już nietylko w skali polskiej, ale międzynarodowej.

Tomaszowskiej Fabryce Sztucznego Jedwabiu należą się wyrazy głębokiego uznania za podjęcie i zrealizowanie wysiłku wydania książki, która zarówno treścią jak formą zadawala najwybredniejsze wymagania.

Nakładem Głównego Urzędu Statystycznego ogłoszone zostało niezmiernie interesujące wydawnictwo p. t. „Statystyka przemysłowa za r. 1934". Książka obejmuje długi szereg zestawień, dotyczących zatrudnienia i wypłat w górnictwie i przemyśle, tudzież bardzo szczegółowe dane o produkcji przemysłowej w r. 1934. Statystyka obejmuje: górnictwo, przemysł mineralny, metalowy, elektrotechniczny, chemiczny, włókienniczy, papierniczy, skórzany, drzewny, spożywczy i obuwia mechanicznego.

Statystyką objęte są zakłady przemysłowe, wykupujące świadectwa przemysłowe I — VII kategorji. Jeśli chodzi o przemysł chemiczny, statystyka taka jest naogół wystarczająca, z wyłączeniem jednak statystyki produkcji mydła. Według bowiem danych G. U. St. w r. 1934 wyprodukowano w Polsce 37.251 tonn, podczas gdy jest rzeczą notorycznie znaną, że faktyczna produkcja mydła w tym czasie wyniosła znacznie więcej. Przyczyna różnicy tkwi oczywiście w tem, że spora ilość mydła produkowana jest w zupełnie drobnych warsztatach przemysłowych, a nawet rzemieślniczych.

Według danych G. U. S. liczba czynnych w przemyśle chemicznym w r. 1934 zakładów przemysłowych wyniosła 892, liczba robotnikodni — przeszło 13 miljonów, ilość zatrudnionych robotników — 45.600, pracowników umysłowych — niespełna 8.000, wypłaty robotnicze — prawie 80 miljonów złotych, świadczenia na ubezpieczenia społeczne przeszło 10 miljonów złotych.

Wartość produkcji chemicznej w r. 1934 obliczona jest na ok. 650 miljonów.

Wydawnictwo „Statystyka przemysłowa" stanowi cenne źródło informacyjne, opracowane w sposób przejrzysty i łatwy w posiłkowaniu się zebranemi danemi.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Bezpośrednie połączenie okrętowe Gdyni z portami Afryki Południowej.

Wobec stałego rozwoju obrotów handlowych z Unją Połudn.-Afrykańską linja „Transatlantic", utrzymująca łącznie z linją Wil. Wilhelmsen regularny dwutygodniowy serwis z portów norweskich do Afryki Południowej i spowrotem, postanowiła podjąć próbę zorganizowania bezpośredniej, miesięcznej komunikacji z portów polskich do Afryki Południowej.

Pierwszy statek tej linji, m/s „Klipparen" będzie ładował w Gdyni i Gdańsku bezpośrednio do następujących portów Połudn.-Afryki: East London, Cape Town i Durban około 23/25 lipca b. r.

Stawki przewozowe do portów zatoki Meksykańskiej.

Obradująca w Paryżu Konferencja zachodnio-indyjska, ustalająca wysokość stawek frachtów morskich, uznała porty Gdyni i Gdańska za t. zw. porty bazowe (basic ports), wobec czego stawki transportowe z tych portów do Kuby i Zatoki Meksykańskiej zostały obniżone do poziomu stawek Hamburga i Rotterdamu.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych, ogłoszone w NN. 19, 20, i 21 „Informatora Eksportowego"

Indje Holenderskie. Z dniem 20 czerwca b. r. skontyngentowany został przywóz siarczanu żelaza.

Irak. Weszła w życie z dniem 22 maja b. r. nowa taryfa celna, wprowadzająca znaczny wzrost obciążenia celnego.

Haiti. Z dn. 27 maja b. r. uległy zmianie przepisy o znakowaniu.

Holandja. Skontyngentowany został przywóz mydeł perfumowanych.

Norwegja. Przewidywane jest podyższenie cła na biel cynkową.

Szwecja. Cło na potaż żrący uległo podwyżce z 2.50 Kr. do 4.50 Kr. za 100 kg.

Unja Połudn.-Afrykańska. Obniżono stawki celne na kleje, ceratę, farby i niektóre środki lecznicze.

Urugwaj. Przywóz kwasu cytrynowego dla produkcji wina został zwolniony od cła.

KRONIKA

XVI Kongres Chemji Przemysłowej odbędzie się w roku bieżącym od dn. 18 do 24 października. Szczegółowy program Kongresu jest już opracowany, obejmując — jak w latach poprzednich — prace w 19 sekcjach. Za najlepsze ze zgłoszonych prac przyznane będą dwie nagrody.

Zgłoszenie prac powinno nastąpić do dn. 15 sierpnia r. b. — pod adresem Towarzystwa Chemji Przemysłowej w Paryżu (Société de Chimie Industrielle — 28, Rue St. Dominique, Paris).

Międzynarodowe Biuro Nauczania Technicznego donosi nam, że najbliższy Międzynarodowy Kongres Nauczania Technicznego odbędzie się w roku bieżącym w Rzymie, od dn. 30 grudnia. Zgłoszenia na Kongres przyjmuje Sekretarjat Biura — Paris, 12, Place de la Bourse, do dn. 15 września r. b

Naczelnemi tematami obrad tegorocznego Kongresu będą: nauczanie techniczne a życie ekonomiczne, decyzja w wyborze zawodu, przygotowanie pracowników warsztatowych do obowiązku nauczania praktycznego w kołach zawodowych, rola kobiety w życiu ekonomicznem.

Izba Przemysłowo-Handlowa w Warszawie donosi, że w okresie od dn. 1 do 21 października r. b. odbędzie się w Osaka (Japonja) wystawa przemysłowa. Zainteresowani eksporterzy polscy mogą otrzymać druki i schematy zgłoszeń w warszawskiej Izbie Przemysłowo-Handlowej.

W związku z trudnościami przy rozdziale surowców tłuszczowych oraz żywicy, Związek Izb Przemysłowo-Handlowych rozpisał wśród wszystkich zainteresowanych przedsiębiorstw przemysłowych ankietę, której celem jest zorjentowanie się w faktycznym imporcie i zużyciu tłuszczu oraz żywicy w r. 1934 i pierwszem półroczu r. 1935. Wynik ankiety, która zakończona będzie dn. 6 sierpnia r. b., posłuży za jeden z elementów ułożenia klucza podziału kontyngentów tłuszczowych i żywicznych między importerów.

Do Związku Przemysłu Chemicznego napływają bardzo często od zrzeszonych przedsiębiorstw — z prośbą o złożenie — wnioski, podania i t. p. do poszczególnych Ministerstw w sprawach celnych, przywozowych i t. d. Podania takie powinny być zaopatrzone we właściwą opłatę stemplową; zdarza się jednak, że firmy zrzeszone nadsyłają takie przedłożenia bez opłaty stemplowej. Związek zwraca uwagę na konieczość dołączania odpowiednich znaczków stemplowych do przesyłanych podań.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W „Monitorze Polskim" Nr. 166 z dn. 20 lipca r. b. ogłoszone zostało pod poz. 308 obwieszczenie Ministra Skarbu w sprawie kontroli specjalnej przywozu do Polski towarów, pochodzących ze Szwajcarji.

Zgodnie z przepisami obwieszczenia, przy imporcie towarów ze Szwajcarji należy przedstawiać świadectwa rozrachunkowe, wystawiane przez Komisję Obrotu Towarowego. Ewidencję świadectw rozrachunkowych prowadzi Polskie Towarzystwo Handlu Kompensacyjnego. Obowiązek przedstawiania świadectw wszedł w moc począwszy od dn. 25 lipca r. b.

W Dzienniku Urzędowym Min. Skarbu Nr. 19 z dn. 21 lipca r. b. ogłoszony został pod poz. 595 okólnik Min. Skarbu, podający szczegółowe przepisy w sprawie kontroli specjalnej przywozu do Polski towarów szwajcarskich.

W „Monitorze Polskim" Nr. 162 z dnia 15 lipca r. b. ogłoszone zostało pod poz. 295 zarządzenie Ministra Skarbu z dn. 10 lipca 1936 w sprawie zwolnienia od obowiązku przedstawiania zaświadczeń walutowych przy wywozie niektórych towarów.

ECHA

* P. Dr. Józef Landau, Vice-Prezes Związku Przemysłu Chemicznego, został odznaczony Krzyżem Komandorskim belgijskiego Orderu Leopolda II.

Składamy dekorowanemu wysokiem odznaczeniem serdeczne powinszowania.

* P. Inż. Feliks Wiślicki, Prezes Związku Przemysłu Chemicznego, został powołany na członka Rady Towarzystwa Przyjaciół Międzynarodowego Domu Chemji, (Société des Amis de la Maison de la Chimie) w Paryżu.

CENY NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAŃ FIRMY EDWARD GRONIOWSKI W WARSZAWIE, Srebrna 16.

	Cena w zł. za 1 kg.
Ałun chromowy	0.72
Ałun krystaliczny	0.45
Antychlor krystaliczny	0.50
Biel cynkowa	0.65
Biel ołowiana	1.55
Boraks krystal.	0.90
Cerezyna biała II gat.	1.80
Cerezyna żółta	1.65
Chlorek magnezu	0.30
Chlorek baru	0.65
Chlorek wapna	0.40
Chlorek wapnia	0.28
Dwuchromian potasu	1.90
Dwuchromian sodu	1.60
Degras orygin. Stadlera	1.50
Dekstryna biała	0.60
* Esencja octowa 80%	2.70
Emetyk	7.50
* Formalina 40%	1.90
Fosforan sodowy 3[1] zasadowy	0.90
Fenol krystal.	3.10
Fluorek sodu	2.20
Glukoza nieskażona	0.60
Kaolina	0.15
Kreda zwykła szlamowana	0.10
Kalafonja amerykańska „Hercules" N. jasna	0.86
* Kwas octowy 30% techn.	1.—
Kwas mrówkowy	2.45
Kwas mlekowy 50%	1.50
Kwas mlekowy 80%	2.60
* Kwas fosforowy chem. czysty	3.50
* Kwas fosforowy techniczny	2.70
Kremotartar	2.25
Kwas cytrynowy	4.85
* Kwas solny techn.	0.16
Kwas winowy kryst.	5.25
Litopon 30%	0.72
Minja ołowiana prawie chem. czysta	1.26
Minja żelazna	0.40
Nadboran sodowy	4.10
Nadmanganian potasu	3.50
Naftalin	0.60
Nigrozyna wodna	7.—
Nigrozyna tłuszczowa	12.—
Olej rycynowy	1.80
Olej kostny	4.50
Olej turecki 50%	0.85
Olej turecki 80%	1.50
Oropon (bejca dla skór)	1.90
Octan sodu	1.—
Ozokeryt czarny	2.—
Ozokeryt bielony	4.70
Parafina w taflach	1.14
Perhydrol 30%	3.20
Siarka	0.36
Siarczan glinu	0.25
Siarczan żelaza	0.20
Sól szczawikowa	1.50
Sól glauberska kryst.	0.10
Sól gorzka	0.22
Sadze angielskie	1.50
Tłuszcz z wełny jasny	0.95
Tłuszcz z wełny ciemny	0.75

Ceny powyższe są cenami hurtowemi i rozumieją się za 1 kg loco skład Warszawa wraz z opakowaniem; ceny za produkty oznaczone gwiazdką, rozumieją się bez opakowania.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11